

Thema
Categorie: Pesten
Jaar: tips aanpak
Auteur: 2012
© J. v. Remundt
St. Echelon

Optreden tegen pesten is, naar aanleiding van de recente tragische dood van Tim Ribberink, actueler en urgenter dan ooit.

Preventie

Pesten bestrijden draait om preventie! Uw school maakt ongetwijfeld al gebruik van een pestprotocol. Mocht u deze nog niet hebben, of uw bestaande protocol weer eens tegen het licht willen houden, dan kunnen de volgende praktische suggesties hierbij behulpzaam zijn en wellicht tot vernieuwing inspireren.

In de visie van Echelon is pesten gebaat bij preventief beleid. Een pestprotocol, of enkele aparte of ingevoegde lessen over pesten, zijn noodzakelijk maar hebben op zichzelf staand weinig zin. Hoe voorkomen we structureel dat kinderen er buiten komen te staan? Dat ze buiten de boot kunnen vallen? Belangrijk in de oplossing hiervan is het algehele schoolklimaat. Met schoolklimaat doelen we op:

- hoe communiceren wij met elkaar?
- hoe gaan we met elkaar om?

De integrale aanpak

De integrale aanpak betekent dat de gehele pedagogische driehoek (leerlingen, leerkrachten, ouders/verzorgers) structureel samen werken aan een positief schoolklimaat. Dat is te doen door een aantal dingen structureel te organiseren. Enkele voorbeelden:

1. Bevorder de samenwerking tussen de leerlingen

Zitten de kinderen inrijen of in groepjes? Groepjes bevorderen de communicatie tussen de kinderen onderling. Als je deze tafelschikking regelmatig wisselt, bijvoorbeeld om de zes weken, dan kan dat voorkomen dat er vaste groepjes ontstaan die een eigen leven gaan leiden. De kinderen krijgen dan de mogelijkheid om ook met anderen structureel samen te werken. Dat kan vooroordelen naar elkaar toe wegnemen of verkleinen.

2. Coöperatief versus frontaal lesgeven

Onderzoeken geven aan dat waar kinderen samenwerken en verantwoordelijkheid dragen voor hun handelen en functioneren op school, er in verhouding minder gepest wordt dan daar waar traditioneel (klassikaal, frontaal) les gegeven wordt. Samenwerken zorgt voor betere leerprestaties, voor meer acceptatie onderling, meer positief gedrag tegenover elkaar. Het vergroot behulpzaamheid en leidt tot minder vooroordelen. Coöperatief leren wordt gekenmerkt door een onderlinge positieve afhankelijkheid van de groepsleden. De kinderen hebben elkaar nodig om tot een goed resultaat te komen. De verschillen tussen hen kunnen positief werken, ze leren die verschillen te respecteren. Klassikaal en frontaal werken benadrukt in negatieve zin eerder de verschillen tussen de leerlingen dan de overeenkomsten.

3. Regelmatig aandacht geven in de lesprogrammering

Kijk eens naar de maandregels uit het project "Een school om in te wonen". Positieve sociale betrokkenheid kan ertoe leiden dat potentiële pesters niet snel een

kans krijgen. Maak hierbij gebruik van rollenspel, jeugdliteratuur, jeugdjournaal om het probleem goed onder de aandacht te brengen en te houden (denk aan de Rode Ballon, Tasjesdief, Wij willen het anders!, Ik kon mijn adem niet ademen).

4. Groepsdynamiek, keuzes en mixen

Hoe worden groepjes gekozen? Bijvoorbeeld bij gym? Als de kinderen altijd kiezen, dan is de kans zeer groot dat steeds de 'populaire' kinderen als eerste gekozen worden. Dit kan leiden tot een hiërarchie van populariteit in de groep. Daarom is het belangrijk dat er (ook) op andere manier groepen worden samengesteld: bijvoorbeeld op alfabetische volgorde of door loting. Hoe zit het bij verjaardagen, welke kinderen krijgen altijd (zichtbaar) een uitnodiging, welke niet: bespreek dit desnoods met ouders.

5. Gerichte aandacht, in tijd en plaats

Werken in speciaal hiervoor ingerichte hoeken helpt. Evenals werken met aangepaste dagopeningen. Geregeld stilstaan bij de omgangsnormen en het schoolklimaat bij bijvoorbeeld vieringen of in een stiltehoek zijn onmisbaar. Zeker wanneer de kinderen en leerkrachten participeren in het inrichten hiervan.

6. Betrek de hele pedagogische driehoek

Bevorder de samenwerking en communicatie op uw school niet alleen tussen de leerlingen, maar maak de cirkel rond door dit samen met leerkrachten en ouders/opvoeders te doen. Bespreek en bekrachtig samen:

- wat onder pestgedrag verstaan wordt en dat dat niet getolereerd wordt:
 - a. we pesten anderen niet;
 - b. we zullen degenen die gepest worden helpen;
 - c. we zorgen ervoor dat iedereen het naar de zin heeft in de groep
 - d. niemand komt alléén te staan.
- geef aan hoe je pesten en buitengesloten zijn herkent
- geef aan bij wie je kan aankloppen (kindermediatoren, luistermeesters, vertrouwensmensen)
- hoe de (gedrag-)regels gehanteerd worden en wat de gevolgen zijn.
- zichtbare maatregelen tegen pesten
- ouderbijeenkomsten over de regels, klimaat, veiligheid, pesten, geweld, media op school, op 'straat' en thuis.
- teamoverleg en nascholing over de ontwikkeling van het schoolklimaat.

Auteur: *Jos van Remundt (Stichting Echelon, november 2012)*

Bronmateriaal:

- Een School om in te Wonen, Stichting Echelon
- Sociale relaties in de klas, een onderzoek naar pesten op school, Herman Bijsterbosch, 1992.

Lees verder >>> op de site van Stichting Echelon kunt u in onze Mediatheek, kosteloos handvatten vinden o.a. over Pesten & Pestprotocollen